Національна академія правових наук України
Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА ЮРИДИЧНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

У двадцяти томах

Том 8

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Харків
«Право»
2026

УДК 340(477)(031)
В27

Редакційна колегія 8-го тому:

**О. П. Орлюк (співголова), В. Г. Пилипчук (співголова),
А. О. Кодинець, В. М. Фурашев, К. І. Бєляков**

Координаційна і технічна робота з підготовки видання:

С. О. Дорогих

В27 **Велика** українська юридична енциклопедія : у 20 т. — Харків : Право, 2016— .

ISBN 978-966-937-048-8

Т. 8 : Інформаційне право. Право інтелектуальної власності / редкол.: О. П. Орлюк (співголова), В. Г. Пилипчук (співголова) та ін. ; Нац. акад прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Держ. наук. установа «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. акад. прав. наук України» ; НДІ інтелект. власності Нац. акад. прав. наук України. — 2026. — 608 с. : іл.

ISBN 978-966-998-689-4

Видання є систематизованим зведенням знань про основний категоріально-понятійний апарат, вітчизняні наукові установи та відомих вчених в галузі інформаційного права та права інтелектуальної власності.

Розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, студентів, слухачів, аспірантів, докторантів наукових установ і закладів вищої освіти, працівників державних органів та органів місцевого самоврядування, а також усіх, хто цікавиться процесами розвитку суспільних відносин і правової науки в умовах розбудови інформаційного суспільства та суспільства знань.

УДК 340(477)(031)

© Національна академія правових наук України, 2026
© Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2026
© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2026
© Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України», 2026
© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, 2026
© Видавництво «Право», 2026

ISBN 978-966-998-689-4 (т. 8)
ISBN 978-966-937-048-8

ПОКАЖЧИК СТАТЕЙ

А

Автор компонування напівпровідникового виробу *288*
Автор промислового зразка *289*
Автор сорту рослин *291*
Автор твору *293*

Б

База даних *295*

В

Визнання прав інтелектуальної власності недійсними *296*
Виконання *297*
Винахід *298*
Винахідник *302*
Вичерпання прав *304*
Відеограма *306*
Вільне використання об'єктів суміжних прав *307*
Вільне використання творів *309*
Всесвітня організація інтелектуальної власності *310*

Г

Географічне зазначення *313*

Д

Державна реєстрація авторського права *316*
Державна система правової охорони інтелектуальної власності *318*
Джерела права інтелектуальної власності *321*
Добре відома торговельна марка *324*
Договір комерційної концесії *325*
Договір ліцензійний *327*
Договір про передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності *330*
Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності *331*
Договір про трансфер технологій *334*
Додаткова охорона прав на винаходи *338*
Дорошенко Олександр Федорович *340*

Є

Європейська інтеграція України у сфері інтелектуальної власності *342*

З

Захист прав інтелектуальної власності *346*
Захист прав інтелектуальної власності від недобросовісної конкуренції *348*
Захист прав інтелектуальної власності: заходи запобігання порушенням *351*
Захист прав інтелектуальної власності: способи захисту авторського права і суміжних прав *352*
Захист прав інтелектуальної власності: способи захисту прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок *356*
Захист прав інтелектуальної власності: способи захисту прав на торговельну марку *357*
Захист прав інтелектуальної власності: способи судового захисту *360*
Захист прав інтелектуальної власності: форми захисту *364*

І

Інновація *366*

К

Капіца Юрій Михайлович *369*
Кодинець Анатолій Олександрович *370*
Комерціалізація майнових прав інтелектуальної власності *371*
Комерційна таємниця *375*
Комерційне найменування *377*
Компонування напівпровідникового виробу *379*
Комп'ютерна програма *380*
Контрафакція (контрафактні товари) *382*
Корисна модель *384*
Кулініч Ольга Олександрівна *386*
Кумулятивна охорона у сфері інтелектуальної власності *388*

М

Майнові права інтелектуальної власності *390*
Майнові права інтелектуальної власності на виконання *392*
Майнові права інтелектуальної власності на винахід і корисну модель *394*
Майнові права інтелектуальної власності на відеограму *398*
Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування *399*
Майнові права інтелектуальної власності на компонування напівпровідникового виробу *401*
Майнові права інтелектуальної власності на породу тварин *406*
Майнові права інтелектуальної власності на програму організації мовлення *406*
Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок *408*
Майнові права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію *412*
Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин *413*
Майнові права інтелектуальної власності на твір *416*
Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку *418*
Майнові права інтелектуальної власності на фонограму *422*
Міжнародна правова охорона авторського права: принцип автоматичної охорони *424*
Міжнародна правова охорона авторського права: принцип незалежності прав на твір від права власності на носій твору *426*
Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності: правова охорона в рамках СОТ *427*
Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності: принцип територіальної дії прав *429*
Міжнародна правова охорона промислової власності: міжнародні класифікації *432*
Міжнародна правова охорона промислової власності: надання міжнародної правової охорони *435*
Міжнародні договори у сфері авторського права *437*
Міжнародні договори у сфері промислової власності *439*
Міжнародні договори у сфері суміжних прав *442*

Н

Належність права інтелектуальної власності декільком особам *445*
Наукове відкриття *448*

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України *450*
Національна система інтелектуальної власності *452*
Національний орган інтелектуальної власності *453*

О

Об'єкт права інтелектуальної власності *460*
Об'єкт права інтелектуальної власності, створений на замовлення *465*
Об'єкти, що не охороняються авторським правом *466*
Організація колективного управління *467*
Орлюк Олена Павлівна *469*
Особисті немайнові права інтелектуальної власності *471*
Оцінка майнових прав інтелектуальної власності *472*

П

Паралельний імпорт *476*
Патентно-кон'юнктурні дослідження *478*
Підстава захисту прав інтелектуальної власності *481*
Попереджувальне маркування *483*
Порушення авторського права і суміжних прав з використанням мережі «Інтернет»: відповідальність провайдерів послуг обміну контентом *485*
Порушення авторського права і суміжних прав з використанням мережі «Інтернет»: зобов'язання постачальників послуг хостингу *487*
Порушення авторського права і суміжних прав з використанням мережі «Інтернет»: порядок припинення порушень *488*
Порушення прав інтелектуальної власності: піратство *489*
Порушення прав інтелектуальної власності: плагіат *491*
Порушення прав на винахід і корисну модель *492*
Порушення прав на торговельну марку *494*
Потоцький Микола Юрійович *496*
Права інтелектуальної власності на географічне зазначення *497*
Право доступу до твору *499*
Право інтелектуальної власності *500*
Право на наукове відкриття *502*
Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку *503*
Право слідування *506*
Право особливого роду (sui generis) на бази даних *507*
Право особливого роду (sui generis) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою *508*
Прахов Борис Григорович *510*
Представники у справах інтелектуальної власності (патентні повірені) *511*
Представники з питань інтелектуальної власності на сорти рослин *514*
Презумпції у сфері авторського права і суміжних прав *516*
Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності *517*
Пріоритет у сфері інтелектуальної власності *522*
Програма організації мовлення *524*
Промисловий зразок *525*
Публічна ліцензія *528*

Р

Раціоналізаторська пропозиція *530*

С

Селекціонер *533*
Сирітські твори *535*
Службовий об’єкт права інтелектуальної власності *536*
Сорт рослин *538*
Спадкування майнових прав інтелектуальної власності *540*
Співавторство *544*
Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності *545*
Способи судового захисту прав інтелектуальної власності *549*
Справедлива винагорода авторам, виконавцям, виробникам фонограм і відеограм *552*
Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності *553*
Суб’єкт права інтелектуальної власності *555*
Суспільне надбання *557*

Т

Твір *559*
Твір архітектурний *560*
Твір аудіовізуальний *561*
Твір образотворчого мистецтва *562*
Твір похідний *563*
Твір складений *564*
Торговельна марка *566*

У

Ульянова Галина Олексіївна *570*
Умови набуття прав інтелектуальної власності на сорт рослин *571*
Умови надання правової охорони географічним зазначенням *573*
Умови надання правової охорони компонуванням напівпровідникових виробів *575*
Умови надання правової охорони об’єктам суміжних прав *577*
Умови надання правової охорони творам *578*
Умови правової охорони торговельних марок *580*
Управління майновими авторськими і суміжними правами *586*

Ф

Фонограма *589*

Ц

Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України *590*

Ш

Шишка Роман Богданович *592*

Я

Яворська Олександра Степанівна *593*
Якубівський Ігор Євгенович *593*

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАННЯ СТАТЕЙ В ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

Усередині тому статті подано за алфавітом.

Однослівні назви статей наведено у формі іменників однини. У деяких випадках застосовано форму множини. До слів, що входять у назву статті і є безсумнівними запозиченнями з іноземних мов, надано відповідні транскрипції та етимологічні довідки. Далі за текстом слова назви статті скорочено до початкових літер.

Великими літерами напівжирним шрифтом із наголосом подано назви статей або ж їх головні частини. За назвою після коми подано різні уточнення терміна. У круглих дужках зазначено загальновживані абревіатури до терміна, етимологічні довідки до слів, прізвища, дати народження або смерті у статтях-персоналіях).

Застосовано прийняту для енциклопедичних видань систему скорочень.

Бібліографію розміщено наприкінці статей в алфавітному порядку, спочатку джерела кирилицею.

Прізвища авторів статті наведено під кожною статтею та виділено курсивом.

Стисла інформація про авторів наводиться наприкінці тому.

Задля зручності пошуку потрібних відомостей і допомоги читачам наведено покажчик статей.

Кожен з авторів несе повну відповідальність за зміст поданих до Енциклопедії статей.

СПИСОК АВТОРІВ ВОСЬМОГО ТОМУ «ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЮРИДИЧНОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ»

Автори частини першої «Інформаційне право»

АРІСТОВА І. В., доктор юридичних наук, професор
БАРАНОВ О. А., доктор юридичних наук, професор
БЕВЗ С. І., доктор юридичних наук, професор
БЄЛЯКОВ К. І., доктор юридичних наук, професор
БРИЖКО В. М., доктор філософії з юридичних наук, старший науковий співробітник
ГОЛОВКО О. М., кандидат юридичних наук, старший дослідник
ДАНИЛЬЯН О. Г., доктор філософських наук, професор
ДЗЬОБАНЬ О. П., доктор філософських наук, професор
ДОВГАНЬ О. Д., доктор юридичних наук, професор
ДОРОГИХ С. О., кандидат юридичних наук
ДОРОНІН І. М., доктор юридичних наук, доцент
ДУБНЯК М. В., кандидат юридичних наук
ЗАЯРНИЙ О. А., доктор юридичних наук, професор
ЗОЛОТАР О. О., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник
КАЛЮЖНИЙ Р. А., доктор юридичних наук, професор
КОПАН О. В., доктор юридичних наук
КОРЖ І. Ф., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник
КОСТЕНКО О. В., доктор філософії в галузі права, старший дослідник
КРАСНОСТУП Г. М., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
ЛАНДЕ Д. В., доктор технічних наук, професор
ЛЕОНОВ Б. Д., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник
ПИЛИПЧУК В. Г., доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України
РАДЗІЄВСЬКА О. Г., кандидат юридичних наук, старший дослідник
СОЛОВЙОВА А. С., кандидат політичних наук, доцент
ТИХОМИРОВ О. О., кандидат юридичних наук, доцент
ФУРАШЕВ В. М., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник
ЦИМБАЛЮК В. С., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
ШВЕЦЬ М. Я., доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

Автори частини другої «Право інтелектуальної власності»

ВОЛИНЕЦЬ І. П., доктор філософії в галузі права, старший дослідник
ДМИТРЕНКО В. В., кандидат юридичних наук
ДОРОШЕНКО О. Ф., кандидат юридичних наук, старший дослідник
ЗЕРОВ К. О., кандидат юридичних наук, старший дослідник
КАПІЦА Ю. М., доктор юридичних наук

КОДИНЕЦЬ А. О., доктор юридичних наук, професор

КОВАЛЬ І. Ф., доктор юридичних наук, професор

МАЙДАНИК Л. Р., кандидат юридичних наук, доцент

МИРОНЕНКО Н. М., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

ОМЕЛЬЧЕНКО А. В., доктор юридичних наук, професор

ОРЛЮК О. П., доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України

СТАРЧЕНКО О. О., доктор філософії в галузі права

ТВЕРЕЗЕНКО О. О., кандидат юридичних наук

ТРОЦЬКА В. М., кандидат юридичних наук

УЛІТІНА О. В., кандидат юридичних наук

УЛЬЯНОВА Г. О., доктор юридичних наук, професор

ФЕДОРОВА Н. В., кандидат юридичних наук

ХАРИТОНОВА О. І., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

ШТЕФАН А. С., доктор юридичних наук, старший дослідник

ШТЕФАН О. О., доктор юридичних наук, професор

Довідкове видання

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА ЮРИДИЧНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

У двадцяти томах

Том 8
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

8-й том уміщує 282 статті

Коректор *П. О. Білоус*

Підписано до друку з оригінал-макета 12.06.2026.
Формат 70×100 $^{1}/_{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 49. Обл.-вид. арк. 43. Вид. № 3298.
Тираж 500 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
вул. Чернишевська, 80, Харків, 61002, Україна
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції – серія ДК № 4219 від 01.12.2011

Виготовлено ТОВ «Промарт Плюс»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна
Тел. (097) 445-07-79
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції – серія ДК № 8388 від 16.07.2025